

MOCIÓ DEL GRUP MUNICIPAL D'ICV-EUIA-EPM DE L'AJUNTAMENT DE GIRONA SOBRE EL DRET DE REMUNERACIÓ ALS AUTORS PELS PRÉSTECES DE LES SEVES OBRES REALITZADES A LES BIBLIOTEQUES

Atès que recentment el Govern de l'Estat espanyol ha aprovat el Reial Decret 624/2014, de 18 de juliol, publicat en el BOE número 186 del passat 1 d'agost amb el qual es desenvolupa el dret de remuneració als autors pels préstecs de les seves obres realitzats en determinats establiments d'accés públic, incloses les biblioteques excepte si són de municipis de menys de 5.000 habitants o de centres docents. Amb aquest decret, en ple procés d'una nova revisió de la Llei de Propietat Intel·lectual, el Govern de l'Estat espanyol pretén donar resposta a una obligació legal marcada per la Llei de Propietat Intel·lectual (LPI) de 2007 i a la Directiva europea 2006/115/CE sobre drets de lloguer i altres drets afins als drets d'autor en l'àmbit de la propietat intel·lectual, emanada de la Directiva europea 92/100/CEE.

El Decret estableix dos tipus de remuneració que se sumen, per obra i per usuari: 0,004 € pel nombre d'obres objecte de préstec amb drets d'autor i 0,05 € per cada usuari que hagi fet ús del servei de préstec durant un any.

Aquest sistema de càlcul genera importants dubtes tant a les biblioteques com a les seves entitats gestores, majoritàriament Ajuntaments. El càlcul de la remuneració s'hauria de realitzar, segons s'estableix, sobre el préstec d'obres de qualsevol tipologia (llibres, obres fotogràfiques, plànols, mapes, cartells etc.) que no hagin superat el termini de protecció contemplat en la Llei de propietat intel·lectual. Per tant, obliga a un càlcul constant de les obres que passen a domini públic, havent de tenir en compte variables diferents segons tipus de document, nacionalitat del autor, etc. Així, tècnicament resultarà clarament molt més complex que el possible establiment d'una quota fixa. També des d'un punt de vista tècnic hi ha una dificultat afegida: el Decret recull que queda exempt del càlcul el préstec a persones amb discapacitat en els termes previstos a l'article 31 bis 2 del Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual. Per tant, caldria que les biblioteques coneguin si els seus usuaris tenen alguna d'aquestes discapacitats, cosa que atempta, com a mínim, contra el sentit comú.

Més enllà dels aspectes legals i tècnics aquest Decret és un atac a la tasca que realitzen les biblioteques. A Catalunya s'ha realitzat una important aposta pel desplegament d'una àmplia xarxa de biblioteques públiques. Segons dades del Servei de Biblioteques del Departament de Cultura amb dades de l'any 2013 404 municipis (92,93% de la població) disposen de biblioteca (270) o de servei de bibliobús (134) amb un total de 3.490.051 d'usuaris inscrits 45,97% sobre total 25.356.484 visites anuals i 16.393.856 documents prestats.

Atès que, l'article 6.3. de la Directiva 2006/115/CE diu que els estats membres "podran eximir a determinades categories d'establiments del pagament de la remuneració".

Atès que l'Informe de la Comissió al Consell, al Parlament Europeu i al Comitè Econòmic i Social sobre el dret de préstec públic a la Unió Europea del setembre de 2002, constata que "la major part dels països usen la possibilitat d'eximir a determinades institucions de préstec del dret de préstec públic". Per tant, hi ha un mecanisme legal que obriria la porta a no imposar aquest cànon. La majoria de països

afectats per la Directiva, són els propis estats qui assumeixen el pagament d'aquesta remuneració.

Atès que l'extensió de la xarxa de biblioteques públiques a Catalunya ha suposat en les últimes dècades un impuls a les polítiques de proximitat cultural. Avui les biblioteques són un servei cultural de primer ordre i exerceixen de porta d'entrada d'un gran volum de població a la cultura. Com a centres culturals han assolit importants graus de satisfacció entre els seus usuaris i han possibilitat l'accés, l'aprenentatge al llarg de la vida i el gaudi de la lectura i altres manifestacions culturals. Aquesta dinàmica tan positiva es veuria truncada, amb especial afectació per aquells ciutadans amb menors recursos, ja que sovint no tenen accés als llibres disponibles mitjançant la seva adquisició, o no a la mateixa quantitat si han de comprar-los.

Atès que l'aplicació del gravamen, encara que l'assumissin els governs autonòmics enlloc dels ajuntaments, suposaria a la pràctica una reducció dels pressupostos dedicats a biblioteques, i per tant a noves adquisicions, ja que s'haurien de repartir els recursos esmerçats entre el pagament del gravamen i l'adquisició de noves obres. La reducció dels volums disponibles per als usuaris limita l'accés a la cultura a través d'aquests llibres i materials didàctics i ho fa tant per lectors, com per estudiants de qualsevol nivell, investigadors i docents.

Atès que les biblioteques de Girona fan una gran tasca cultural i social, per estar inserides en els Centres Cívics i generar complicitats amb les associacions i entitats dels diferents barris de la ciutat. Diferents usuaris i usuàries han manifestat les seves pors davant la possibilitat d'haver de pagar per cada llibre de préstec demanat a les biblioteques.

Atès que és un error considerar a les biblioteques com a entitats que perjudiquen econòmicament als autors com les considera el Decret, tot afirmant en el preàmbul que el cànon s'estableix com a "contrapartida al perjudici causat als autors derivada de la utilització de les seves obres en establiments accessibles al públic sense necessitat d'autorització". Sembla que el Govern Central oblida que la relació entre la biblioteca i els autors no s'acaba en la compra i el préstec de llibres. Cal ser conscients que debilitant la capacitat pressupostaria de les biblioteques s'està obviant el paper de dinamització lectora que exerceixen, així com el fet de ser una tribuna privilegiada de difusió dels autors, fet que també comporta una despesa pública significativa. Qui coneix la dinàmica de les biblioteques sap que els propis usuaris de les biblioteques són alhora prescriptors i difusors d'obra i motors que n'augmenten la difusió i, per tant finalment, la venda de llibres. Cal recordar que la indústria del llibre suposa el 38,1% del total de l'aportació al PIB de la cultura.

Atès que el contingut del Reial Decret també desincentiva l'ampliació del nombre d'usuaris, ja que es pagarà per cada usuari que hagi usat el servei de préstec. Les biblioteques hauran de pagar més si 10 usuaris utilitzen un cop l'any el servei de préstec que si un sol usuari fa servir 10 cops aquest servei. Per tant, es penalitza l'extensió a nous públics.

Atès que l'entrada en vigor d'aquest decret suposa una nova dificultat per als pressupostos municipals, doncs la major part de les Biblioteques en depenen. Les finances municipals passen moments difícils i afegir-hi noves càrregues encara pot

empitjorar la situació.

Atès que les biblioteques públiques són un dels principals motors culturals, i d'accés democràtic i global a la cultura, amb una forta capacitat inclusiva i d'igualtat d'oportunitats.

Atès que els poders públics han de vetllar pel legítim dret a la remuneració dels autors pel producte de la seva obra i al mateix temps fer efectiu el dret d'accés a la cultura a tota la ciutadania.

Atès que l'aplicació de la directiva ha de tenir present la doble funció de compensació als creadors i la de facilitar l'accés a la cultura. L'existència dels dos drets és compatible, fets pel qual correspon a les administracions públiques competents l'establiment de mecanismes i fórmules que el garanteixin. Sense autors no hi ha cultura i hem de protegir-los i promoure des de les institucions.

Atès que cal considerar aquest cànon fonamentalment una política de suport a les literatures i cultures del país, i en aquest sentit, és assumit pels governs nacionals o regionals en la majoria de països europeus.

Per tot aquests motius exposats i amb l'objectiu de fer efectiu l'accés a la cultura i a la vegada el suport a la creació, el grup municipal d'ICV-EUiA de l'Ajuntament de Girona proposa els següents acords:

ACORDS

1. Rebutjar el contingut del Reial Decret 624/2014 i demanar al Govern de l'Estat espanyol la seva retirada.
2. Instar al govern de l'Estat espanyol a elaborar un nou Reial Decret, tenint present les consideracions exposades i que sigui el govern de l'Estat espanyol qui incorpori en el seus pressupostos les partides per fer front a un cànon fix per l'adquisició d'obres, fruit del diàleg i consens amb el conjunt d'actors afectats. Aquestes partides no poden suposar una retallada en altres partides de cultura per compensar l'increment, sinó que haurien de fer-se amb un increment net del pressupost cultural. D'aquesta manera es retribueix justament la feina dels autors, a la vegada que no es limita l'accés universal a la cultura, especialment dels ciutadans amb unes rendes inferiors.
3. Instar el govern de l'Estat espanyol a recuperar els objectius i mecanismes de cooperació previstos en el "Plan de Fomento de la Lectura" en el programa d'adquisició i millora de les col·leccions de les biblioteques públiques del país i formulat amb l'acord i la cooperació de la Generalitat de Catalunya en l'àmbit de Catalunya.
4. Instar a la Generalitat de Catalunya, en cas que assumeixi el pagament del cànon, a mantenir aquests principis i buscar el consens entre els diferents actors.
5. Traslladar aquests acords al Govern de l'Estat espanyol, als Grups parlamentaris del Congrés dels Diputats, a la FMC, a l'AMC i a la Diputació de Girona.

Moció presentada al Ple de l' Ajuntament de Girona del 13-10-2014

Miguel Ángel Díaz en nom del grup municipal ICV-EUiA-EPM

Girona 9 d'Octubre de 2014